

Rada seniorů České republiky, z. s. s.

nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3

Telefon: +420 222 560 136

Web: www.rscr.cz

E-mail: rscr@rscr.cz

V Praze dne 1.5. 2023

Věc: Stanovisko RS ČR k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Vážený pane ministře,

děkujeme za možnost připomínkovat návrh novely zákona, **kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.**

K vlastnímu návrhu zákona uplatňuje Rady seniorů ČR připomínky spolu s jejich zdůvodněním a vlastní legislativní návrhy.

Zdůvodnění návrhu v Předkládací a Důvodové zprávě:

Ztotožňujeme se s těmi částmi návrhu, které s dvouletým zpožděním napravují důsledky drahého selhání státní správy v platné legislativní úpravě valorizace penzí v době vysoké inflace.

Koncepční jednostrannost návrhu se nicméně promítá do formulací typu „zamezení zhoršování bilance účtu důchodového pojištění“. Jak vyplývá z mezinárodních srovnání renomovaných institucí i z výroků řady odborníků na penzijní systémy, vzhledem k očekávanému demografickému vývoji bude poměr příjmů z povinného sociálního pojištění k celkovým výdajům důchodového systému ve státním rozpočtu ve výhledu několika budoucích desetiletí klesat - a Česká republika v tom nebude výjimkou.

Ideologie potřeby rozpočtových škrťů ve fungování důchodového systému, k níž se předložený text otevřeně hlásí ve smyslu jeho „pozitivních rozpočtových dopadů“, nebere v potaz možné negativní důsledky přijetí návrhu pro diferencované skupiny současných (a ve svých důsledcích i budoucích) důchodců. Posláním Rady seniorů je zvažovat všechny připravované legislativní změny se zevrubnou znalostí jejich konkrétních životních podmínek, a tedy z širšího pohledu, který respektuje mimo jiné i možné restrikcemi vyvolané dodatečné fiskální nároky na sociální a zdravotní systém. Proto nesouhlasíme s následujícími konkrétními částmi návrhu, které neberou v potaz potenciální negativní dopady takto koncipovaných opatření na seniory, a v několika případech navrhuje upuštění od revize stávající platné úpravy a případně i jejich možnou revizi.

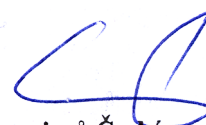
Konkretizace stanoviska Rady seniorů:

1. § 36 (1) Nesouhlasíme se zvýšením penalizace výpočtu předčasných důchodů o 1,5 % každých 90 dnů a trváme na zachování stávající nižší sazby 0,9 % v prvním roce a 1,2 % ve druhém roce jejich

pobírání. Předčasné důchody jsou často jedinou životní volbou pro osoby, kterým jejich zdravotní stav neumožňuje dále pracovat, právě tak jako pro osoby pečující o rodinné příslušníky v domácí zdravotní a sociální péči či pro jinak zdravotně či sociálně hendikepované jedince. Rozšiřuje také svobodu volby občanů v náročné životní situaci přípravy na odchod do důchodu.

2. § 31 (1) Ze stejného důvodu nesouhlasíme se zkrácením možnosti pobírat předčasný důchod z původních 5 jen na tři roky
3. § 34 (2) Souhlasíme s ustanovením o zvyšování částky za 1 vychované dítě jen za podmínky, bude-li respektován náš nesouhlas s § 67 (6) uvedený níže. Jinak s tímto návrhem nesouhlasíme.
4. § 67 (4) Zákon č. 203/2017 Sb., kterým se měnil zákon č. 155/1995 Sb., zachoval stanovení minimální valorizace procentní výměry důchodů podle originálních bazických úhrnných indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti. V případě, že by však tento index měl nižší hodnotu než originální bazické úhrnné indexy spotřebitelských cen (životních nákladů) domácností důchodců, nově zavedl možnost stanovit minimální valorizace procentní výměry důchodců použitím indexů růstu spotřebitelských cen domácností důchodců. Stalo se tak poté, co v naprosté většině předchozích sledovaných let byla valorizace důchodů vypočítávána pouze podle originálních bazických úhrnných indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti nižší než ta důchodcovská. Tuto dosud platnou stávající úpravu považujeme za dlouhodobě lépe přizpůsobenou fluktuaci uvedených dvou indexů ve vztahu k měnícím se životním podmínkám důchodců, a proto s touto změnou stávající zákonné úpravy nesouhlasíme.
5. § 67 (6) V zákoně č. 203/2017 Sb., kterým se měnil zákon č. 155/1995 Sb., došlo ke zvýšení procentní výměry valorizace důchodů z jedné třetiny na jednu polovinu růstu průměrných mezd. Nyní je navrhován návrat k původní právní úpravě před rokem 2017. V důvodové zprávě k zákonu č. 203/2017 Sb. jsou uvedeny důvody, které k tomuto zvýšení vedly, které považujeme za stále relevantní, a proto s tímto návrhem nesouhlasíme.
Argument, že průměrná reálná mzda bude po několik let nižší, považujeme za důkaz neschopnosti navrhovatelů brát do úvahy dlouhodobější dopady připravovaných změn. V případě rychlého růstu mezd dojde k poklesu náhradového poměru, a tedy i životní úrovně důchodců. To se ostatně v minulosti odehrálo mezi lety 2015-2019. Pro podobný případ není v návrhu zákona žádná pojistka – například revize stavu každých pět let, která by umožnila reagovat na aktuální stav pružně, s ohledem na vývoj ekonomiky, trhu práce i státních financí.
6. § 67 (12) V navrhované úpravě jde o další penalizaci předčasných důchodců, jejichž důchod byl krácen již při jeho výpočtu. Dvojnásobná penalizace postrádá jiný smysl než ten, který je navrhovateli vnímán jako pozitivní rozpočtový dopad a jeho uplatnění dopadne na naprostou většinu předčasných důchodců, aniž by si byli této „následné“ penalizace v době, kdy podávají žádost o předčasný důchod vědomi. Proto s tímto návrhem nesouhlasíme.
7. § 67a (4) a § 67aa (2) Návrh zohledňuje mimořádné zvýšení vyplácených penzí, pokud růst cen ve stanoveném období překročí 5 %. Zvýšení ve výši 60 % růstu cen rozkládá na 30 % ve formě zvýšení procentní výměry a na 30 % ve formě dočasného přídatku. Tím dochází ke znevýhodnění důchodců ve srovnání s řádnou valorizací, která počítá se stoprocentní kompenzací inflace a tím je dočasně do konce příslušného kalendářního roku znevýhodňuje. Kromě „fiskální úspory“ nemá tento návrh žádné jiné opodstatnění, a navíc by mohl být následně napaden u Ústavního soudu jako neústavní. Navrhujeme příslušné části návrhu upravit tak, aby bylo respektováno plných 100 % růstu cen a rozloženo na 50 % v podobě zvýšení procentní výměry (a její následné včlenění do řádné valorizace v dalším kalendářním roce tak, jak návrh ostatně předpokládá) a na 50 % dočasného příspěvku, jehož výplata bude koncem kalendářního roku ukončena.

S ostatními konkrétními částmi předloženého návrhu vyslovujeme souhlas.

**Rada seniorů České republiky
nám. W. Churchilla 2
113 59 Praha 3**

1

**Lenka Desatová
předsedkyně RS ČR**